

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **A. H.**, zast. JUDr. Petrem Živělou, advokátem, se sídlem Puškinova 5, Vyškov, proti žalovanému: **Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky**, se sídlem Orlická 4, Praha 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 3. 2009, č. j. 11 Ca 95/2007 – 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Platebním výměrem Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, územního pracoviště Vyškov ze dne 9. 11. 2006, č. 4140600184, byla žalobci uložena povinnost zaplatit dle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění dlužné pojistné ve výši 15 043 Kč. Platebním výměrem vydaným dne 9. 11. 2006, č. 2140600183 uložil uvedený správní orgán žalobci podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., povinnost zaplatit penále ve výši 10 160 Kč.

Odvolání žalobce proti shora uvedeným platebním výměrům, ve kterém žalobce namítal, že pojistné na zdravotní pojištění platil řádně a včas a nebyl řádně upozorněn na změny, Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (žalovaný) rozhodnutím ze dne 7. 2. 2007, sp. zn. 8106000032, zamítl.

Proti zmíněným platebním výměrům, jakož i rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu, v níž namítal, že pojistné platil řádně a včas. Na změny měl být řádně upozorněn, což se nestalo. Namítal rovněž, že došlo k promlčení nároku v souladu s § 16 zákona č. 592/1992 Sb. Žalobce navrhl, aby Městský soud v Praze shora specifikované platební výměry a rozhodnutí žalovaného zrušil.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 19. 3. 2009, č. j. 11 Ca 95/2007 – 32, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Nejprve zdůraznil, že soudy ve správním soudnictví přezkoumávají rozhodnutí v mezích žalobních bodů, tedy toliko v návaznosti na tvrzení, která žalobce učinil předmětem svých žalobních námitek. Bylo proto třeba posoudit, zda lze vůbec žalobu, koncipovanou relativně stručně, vůbec projednat. Konstatoval, že žaloba vzdor tomu, byla způsobilá věcného projednání, neboť žalobní námitka, že došlo k promlčení v souladu s ustanovením § 16 zákona č. 592/1992 Sb., je zcela konkrétní a umožňuje žalobou napadené rozhodnutí se zřetelem k obsahu žaloby přezkoumat. Tuto žalobní námitku však městský soud neshledal důvodnou. Připomněl, že tuto námitku neuplatnil žalobce v průběhu správního řízení a proto nelze shledávat nezákonnost napadeného rozhodnutí v tom, že jeho odůvodnění stanovisko žalovaného k otázce promlčení neobsahuje. Bylo však přesto třeba se otázkou promlčení zabývat. Městský soud připomněl ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož se právo předepsat dlužné pojistné promlčuje za pět let ode dne splatnosti. Byl-li proveden úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy se o tom plátce dozvěděl. Námitce žalobce týkající se promlčení krajský soud nepřisvědčil. Shledal totiž, že úkonem ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, který má za následek uplynutí nové promlčecí lhůty, bylo zahájení kontroly plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění, ke kterému došlo dne 23. 5. 2006. K tomuto datu bylo třeba posoudit, zda případně došlo k promlčení pojistného, jež bylo správním rozhodnutím žalobci uloženo k úhradě. Městský soud zjistil, že tomu tak nebylo. Ve zprávě o výsledku kontroly plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění je konstatováno, že kontrola byla provedena za období od 6. 11. 1993 do 23. 5. 2006. To by mohlo činit dojem, že u části kontrolovaného pojistného musí jít o pojistné promlčené. Výsledky kontroly však tomu nesvědčí, neboť jednotlivá konkrétní zjištění porušení povinnosti k placení pojistného se vztahují až k období po květnu 2001, tedy k období, za které právo pojistné předepsat promlčeno nebylo. Na straně 3 zprávy o výsledku kontroly plateb se uvádí jednotliví zaměstnanci, u kterých bylo porušení právních povinností žalobce zjištěno, spolu s obdobími, ve kterém k tomu došlo. Vždy jde o období, které následuje po měsíci květnu 2001, tedy o období, za které k promlčení povinnosti předepsat pojistné nedošlo. Tomu svědčí i vyúčtování pojistného na veřejné zdravotní pojištění, kdy stav účtu vykazuje záporné hodnoty právě od měsíce května 2001 a následně k 23. 5. 2006 byl zjištěn nedoplatek ve výši 15 043 Kč, který byl žalobci předepsán. Nic proto podle městského soudu nenasvědčuje tomu, že se na výši nedoplatku podílí i absence placení pojistného z doby, za kterou již nebylo možné v důsledku promlčení pojistné předepsat. Obdobně je tomu pokud jde o stav účtu penále. V tomto případě z výpisu z účtu vyplývá, že penále bylo poprvé vyčísleno až za období roku 2002 a spolu s následujícími léty činilo k 23. 5. 2006 částku 10 160 Kč, která byla žalobci platebním výměrem předepsána.

Městský soud nepřisvědčil ani námitce žalobce, že pojistné platil řádně a včas a měl být na změny pojistného řádně upozorněn, neboť shledal, že žalobcovo tvrzení je v tomto směru pouze obecné, žalobce neuvádí žádná konkrétní tvrzení o placení pojistného, která by vyvracela jak odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, tak obsah kontrolních zjištění, která správní orgán v průběhu kontroly učinil a která lze ze správního spisu zjistit. K tvrzení o tom, že žalobce měl být na změny upozorněn, městský soud uvedl, že obsahově obdobnou námitkou se již zabýval žalovaný v napadeném rozhodnutí a zaujal k ní stanovisko. Žalobce však nepolemizuje s jeho názorem a bez zřetele k obsahu žalobou napadeného rozhodnutí (podle něhož změny vyplývaly z právních předpisů a nebylo povinností správního orgánu na ně upozorňovat) setrvává na tom, že měl být na změny upozorněn. Není však zřejmé, na základě jakých argumentů činí žalobce svůj závěr o tom, že měl být na změny upozorněn. Lze tak pouze obecně konstatovat, že výše pojistného vyplývá z platné a účinné právní úpravy a nelze částečnou absenci splnění povinnosti platit pojistné zdůvodňovat nedostatkem vědomosti plátce o této povinnosti.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též “stěžovatel”) včas kasační stížnost, v níž namítal, že advokát Mgr. Petr Zapletal, který jej zastupoval v řízení o žalobě, nejednal v jeho zájmu. V této souvislosti poukázal na skutečnost, že nemá informace, jak uvedený advokát v předmětné věci postupoval, případně jakou podal žalobu a co přesně v žalobě namítal. V červenci 2007 stěžovatel zjistil, že Mgr. Petr Zapletal zapříčinil zmeškání několika žalob a v podstatě pracoval proti jeho zájmům. Proto dne 2. 8. 2007 podal na Mgr. Petra Zapletala stížnost k České advokátní komoře a dne 1. 11. 2008 mu bylo doručeno sdělení České advokátní komory, že Mgr. Petr Zapletal byl uznán kárně vinným. Uvedený advokát neinformoval stěžovatele o poučení a výzvě soudu ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že tímto cizím zaviněním byl krácen na svých právech zaručených Úmluvou o lidských právech, Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod. Namítá dále, že nebyl poučen ve smyslu § 8 odst. 5 a 51 odst. 1 s. ř. s. Podle stěžovatele městský soud vycházel z nepravdivých skutečností, které tvrdil žalovaný. Poukázal na zjištění žalovaného obsažená v dodatku ze dne 8. 8. 2006 ke zprávě č. j. 263/06/KP/2 za období od 6. 11. 1993 do 23. 5. 2006, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že za P. K. vznikl nedoplatek pojistného za rok 2004 za měsíce únor 10 Kč, duben 116 Kč, červenec 83 Kč, za rok 2005 za měsíc únor 6 Kč, za rok 2006 za měsíc leden 1022 Kč, duben 1022 Kč; nedoplatek pojistného za kontrolované období od 6. 11. 1993 do 23. 5. 2006 za P. K. činí 2259 Kč. Stěžovatel dále předložil listinu “Evidence zaměstnavatelů - minulé nemoci MONS”, kterou dne 14. 4. 2009 na jeho žádost vystavila Okresní správa sociálního zabezpečení ve Vyškově, a ze které vyplývá, že zaměstnankyně P. K. byla v období od 7. 2. 2005 do 21. 2. 2005 a od 31. 12. 2005 do 25. 11. 2006 vedena ve stavu nemocných a nebylo povinností zaměstnavatele (stěžovatele), odvádět zdravotní pojištění v plné výši. Z toho stěžovatel dále dovozuje, že i vyměřené penále ve výši 10 160 Kč není důvodné. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil, věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení a uložil žalovanému povinnost uhradit stěžovateli náklady řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody uvedenými v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dovodil, že se stěžovatel dovolává stížnostních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a c) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Při posouzení námitky stěžovatele, že jím zvolený advokát nezastupoval stěžovatele v řízení před městským soudem podle jeho představ, čímž se dopustil pochybení, vycházel Nejvyšší správní soud z judikatury zdejšího soudu. Vlivem pochybení advokáta zastupujícího účastníka v řízení před krajským soudem se totiž zdejší soud již v minulosti zabýval a v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, čj. 3 Azs 119/2005-77, který je dostupný na www.nssoud.cz vyslovil, že *skutečnost, že zástupce stěžovatelky – advokát s procesní plnou mocí nepostupoval v řízení před krajským soudem podle jejích představ (zůstal nečinný), může založit odpovědnostní vztah mezi zmocněnkyní a jejím zástupcem; nemůže však založit důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.*

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že zastoupení účastníka v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu není podmínkou řízení; tento typ řízení není koncipován jako tzv. advokátský proces. Zastoupení stěžovatele advokátem, popř. vlastní právnické vzdělání stěžovatele, je podmínkou řízení teprve v řízení o kasační stížnosti. Záleželo tedy pouze na stěžovateli, zda se nechá v řízení před městským soudem zastupovat advokátem či nikoliv. Stěžovatel si zvolil advokáta Mgr. Petra Zapletala, který jej posléze zastupoval v řízení před městským soudem na základě plné moci. Skutečnost, že zástupce, jemuž byla udělena procesní plná moc pro celé řízení, nerespektoval vnitřní pokyny zmocnitele (v daném případě zvolený advokát v řízení zřejmě nepostupoval tak, jak stěžovatel očekával - stěžovatel namítá, že jej zvolený advokát neinformoval o poučení soudu ve smyslu § 8 odst. 5 a 51 odst. 1 s. ř. s.), nemá žádné účinky vůči soudu a může být toliko základem odpovědnostního vztahu mezi zmocnitelem a zástupcem (srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdon 1081/96 a 29 Odo 466/2002). Proto skutečnost, že stěžovatel není spokojen se způsobem, jakým byl zastupován zvoleným zástupcem, nemůže mít vliv na zákonnost vydaného rozhodnutí a nezakládá ani

vadu řízení předcházejícího jeho vydání. Nejvyšší správní soud tak této námitce stěžovatele nepřisvědčil.

Stěžovatel dále namítá, že nebyl poučen ve smyslu § 8 odst. 5 a § 51 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani této námitce. Z doručky obsažené v soudním spisu totiž vyplývá, že zvolený zástupce stěžovatele obdržel poučení ve smyslu § 8 odst. 5 a § 51 odst. 1 s. ř. s., tedy poučení o složení senátu, který bude věc projednávat a o možnosti vznést případnou námitku podjatosti soudců či dalších soudních osob, jakož i poučení o možnosti soudu rozhodnout o věci samé bez nařízení jednání, jestliže to účastníci shodně navrhnou nebo s tím souhlasí. Soudní spis dále obsahuje procesní plnou moc, kterou stěžovatel udělil shora uvedenému zástupci. Městský soud tedy v žádném případě nepochybil, když vycházel z toho, že stěžovatel je zastoupen advokátem a tomuto advokátovi doručil příslušná poučení. Uvedený postup je v souladu s § 42 odst. 2 s. ř. s., podle kterého *má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci. Má-li však účastník nebo osoba zúčastněná na řízení něco osobně vykonat, doručí se i jim*. Lze jen dodat, že z poučení ve smyslu § 8 odst. 1 a 51 odst. 1 s. ř. s. nevyplývá pro účastníka řízení jakákoliv povinnost něco osobně vykonat ve smyslu § 42 odst. 2 s. ř. s. Ani tato stěžovatelova námitka nebyla tudíž shledána Nejvyšším správním soudem důvodnou.

Stěžovatel dále s poukazem na listinu “Evidence zaměstnavatelů - minulé nemoci MONS” vystavené Okresní správou sociálního zabezpečení dne 14. 4. 2009 na základě žádosti stěžovatele, zpochybňoval zjištění žalovaného týkající se nedoplatku pojistného za zaměstnankyni stěžovatele P. K., obsaženého v dodatku ze dne 8. 8. 2006 ke zprávě č. j. 263/06/KP/2 za období od 6. 11. 1993 do 23. 5. 2006.

K této námitce zdejší soud uvádí, že stěžovatel listinu “Evidence zaměstnavatelů - minulé nemoci MONS”, vystavenou Okresní správou sociálního zabezpečení Vyškov, předložil poprvé až v řízení před Nejvyšším správním soudem. To, že tuto listinu stěžovatel nepředložil v průběhu řízení před správním orgánem ani městským soudem, je zřejmé už z pouhého porovnání data, kdy byla uvedená listina vyhotovena okresní správou sociálního zabezpečení (14. 4. 2009) a data, kdy byl vydán kasační stížností napadený rozsudek městského soudu (19. 3. 2009). Poukaz stěžovatele na tuto listinu tudíž představuje dodatečné uplatňování skutkových argumentů ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. a Nejvyšší správní soud proto nemůže k obsahu předmětné listiny předložené stěžovatelem poprvé až v řízení o kasační stížnosti přihlížet a nemůže se ani zabývat námitkou stěžovatele, která z obsahu uvedené listiny vychází.

Uvedený závěr je v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správní soudu (viz např. rozsudek ze dne 12. 11. 2003, č. j. 5 Azs 10/2003 - 61, který je dostupný na www.nssoud.cz, v němž zdejší soud vyslovil, že *Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila, resp. které nastaly až poté, kdy bylo vydáno napadené soudní rozhodnutí*).

Nejvyšší správní soud pak dále v rozsudku ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, který je dostupný na www.nssoud.cz, vyslovil, že *ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil*

v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřipustné. Ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. naproti tomu brání tomu, aby se poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, uplatňovaly skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží. V uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud dále poukázal na znění § 109 odst. 4 s. ř. s., podle kterého ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží. Konstatoval dále, že výjimkou z daného pravidla je jednak postup podle § 109 odst. 2 s. ř. s., kdy Nejvyšší správní soud je vázán rozsahem kasační stížnosti; to neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné, a jednak postup podle § 109 odst. 3, kdy Nejvyšší správní soud je povinen jít nad rámec tvrzených důvodů kasační stížnosti, bylo-li řízení zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Smysl a účel ustanovení § 109 odst. 4 je třeba chápat na bázi systematického výkladu soudního řádu správního, a to zejména ve spojení s § 75 odst. 2 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení je krajský soud povinen přezkoumat výroky napadeného rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů. Dané ustanovení odráží dispoziční zásadu, kdy soud nevyhledává pochybení správního orgánu sám, ale je vázán vymezením žalobních bodů. Je povinností žalobce tvrdit skutečnost a navrhnout pro ně důkazy, na základě kterých se domáhá zrušení rozhodnutí správního orgánu. Nesplnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní, tedy nedostatek procesní aktivity účastníka, má v řízení před správními soudy, stejně jako v civilním řízení, za následek neunesení břemene tvrzení a důkazního břemene. Rozsah přezkumu napadeného rozhodnutí správního orgánu určuje tedy žalobce jak tím, že označí část rozhodnutí (jeho výroky), proti kterým jeho žaloba směřuje, tak i tím, že vymezí důvody (skutkové i právní), pro které má být rozhodnutí správního orgánu soudem přezkoumáno. Smyslem omezení stanoveného v § 109 odst. 4 s. ř. s. je zamezit situaci, kdy by Nejvyšší správní soud rozhodoval o kvantitativně i kvalitativně bohatším návrhu stěžovatele, než o jakém mohl rozhodovat soud v předchozím řízení. Z logiky věci přitom vyplývá, že skutečnostmi, ke kterým zdejší soud nepřihlíží, je třeba rozumět možná pochybení správního orgánu při hodnocení jak skutkové podstaty, tak právních závěrů. Při opačném výkladu § 109 odst. 4 s. ř. s. (ve spojení s § 75 odst. 2 s. ř. s.) by totiž mohlo dojít k situaci, kdy krajský soud by věděl o chybě, které se správní orgán při rozhodování dopustil, ale nemohl by, z důvodu vázanosti rozsahem žalobních bodů, o něm rozhodnout, nicméně by mohl důvodně očekávat, že o ní bude rozhodovat poté, co bude jeho rozhodnutí zrušeno Nejvyšším správním soudem na základě námitek uplatněných v kasačních stížnosti. Rozhodování krajského soudu by pak ztrácelo fakticky na významu, neboť, ad absurdum, by případný stěžovatel nemusel uvést v žalobě prakticky žádný důvod, pro který rozhodnutí správního orgánu napadá, a veškerou argumentaci si „schovat“ až pro kasační stížnost, čímž by mohl dosáhnout efektivního prodlužování řízení před soudy jednajícími a rozhodujícími ve správním soudnictví.

Vzhledem ke shora uvedenému neshledal Nejvyšší správní soud stěžovatelem uváděné důvody k podání kasační stížnosti oprávněné, proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl bez jednání postupem podle ustanovení § 109 odst. 1 citovaného zákona.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady v řízení o kasační stížnosti v míře přesahující rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu